

...od nemoci ke zdraví...

CHCEME NADÁLE ZŮSTAT NA ŠPIČCE ČESKÉ NEUROCHIRURGIE

II. část

Rozhovor s profesorem VLADIMÍREM BENEŠEM

Prof. MUDr. Vladimír Beneš, DrSc., (61) je přednostou Neurochirurgické a neuroonkologické kliniky 1. lékařské fakulty UK a Ústřední vojenské nemocnice v Praze.

Spektrum činnosti kliniky a Subkatedry neurochirurgie IPVZ zahrnuje léčebně preventivní péči, výuku (pregraduální a postgraduální) a výzkum. V léčebně preventivní péči klinika zajišťuje operační léčbu celého spektra onemocnění a úrazů centrální a periferní nervové soustavy, ambulantní servis a nepřetržitou konziliární činnost v oboru. Do funkční neurochirurgie patří komplexní léčba bolesti a operační léčba farmakorezistentní epilepsie. Spektrum poskytované péče ještě doplňují operace některých vrozených vad.

Profesor Vladimír Beneš je celosvětově uznávaným neurochirurgem a patří k absolutní špičce ve svém oboru.

Aktivně působí v celé řadě domácích i zahraničních neurochirurgických společností a redakčních rad prestižních časopisů. Je prezidentem Evropské asociace neurochirurgických společností.

O profesoru Benešovi je známo, že je nadšeným amatérským entomologem, jeho sbírka střívků obsahuje více než osm tisíc exemplářů.

■ Pane profesore, jaký je význam komplexního cerebrovaskulárního centra v ÚVN, jehož jste vedoucím lékařem? Jaké máte zkušenosti z jeho provozu?

Mnohem snazší to mají v Plzni, Ústí, Liberci, Budějovicích, kde je jedna centrální nemocnice na jasně dané spádové území. V Praze, Brně a Ostravě máme organizační problémy. A tak, i když v ÚVN určitě provedeme nejvíce endovaskulárních výkonů za rok, jsou to hlavně výkony plánované a nikoliv pro akutní mrtvice. Vznikem center se však v republice péče o ikty dramaticky zlepšila, nemocný se nakonec na to správné místo dostane.

■ Kudy povede další rozvoj komplexního cerebrovaskulárního centra v ÚVN?

Teď je pro mne jeden z hlavních cílů jeho fungování ještě zlepšit. Našli jsme rezervy uvnitř nemocnice, teď to bude o diskuzi s rychlou záchrannou službou a s neurology i praktickými lékaři v našem dosahu. A o osvětě. Mrtvice nebolí, pacient tak sedí doma a čeká na zlepšení. A čas plyne...

■ V jednom rozhovoru jste s nadsázkou řekl, že neurochirurgie je vlastně jediný obor, který skutečně člověka léčí. Jak jste to myslel?

Je to nadsázka: člověk je mozek, mozek řídí v organismu vše. Transplantace mozku – pitomost, transplantátem by bylo celé tělo, příjemcem by byl mozek.

■ Jaké jsou Vaše další odborné aktivity vedle vedení kliniky ÚVN?

Pro období 2011–2015 jsem prezidentem Evropské asociace neurochirurgických společností (EANS), jediné panevropské společnosti sdružující 40 národních společností. A ještě jsem si v roce 2013 nechal na krk uvázat komisi neurochirurgické anatomie světové federace.

■ Prezident Evropské asociace neurochirurgických společností - co to znamená pro českou neurochirurgii? A co pro Vás osobně?

Ohromnou prestiž a uznání. Jsem první Čech, který tuto funkci zastává, je to jistě uznání toho, že naše neurochirurgie (a naše klinika zvláště) hraje světový pohár, ne jenom národní ligu. Pro mne osobně je to navíc srdeční záležitost. V Praze byl evropský kongres v roce

1971, pro mne, který tam jako čerstvý maturant pomáhal cokoliv donést, vyřídit vzkaz atd., to bylo první setkání s velkou neurochirurgií. A také jsem se tam seznámil s manželkou. A od roku 1981 jsem absolvoval pětiletý kurz, který asociace organizuje, tam jsem poznal své celoživotní profesní kamarády z celé Evropy. A od roku 1994 na těchto kurzech sám učím, za těch 20 let jsem poznal snad všechny evropské neurochirurgy. Někteří z těch, které jsem učil, jsou dnes již přednostové klinik.

■ Co je úlohou EANS? Jaké by měla mít cíle v příštích letech?

Primárním cílem je stejná úroveň oboru a vzdělávání v něm ve všech členských zemích. Máme akreditační komisi, která uděluje evropskou akreditaci výukovým programům. Tu má naše klinika jako jediné pracoviště v ČR již přes 10 let a dvakrát jsme ji obhájili. Máme UEMS, což je spojnice na Brusel, v různých komisích EU jsme tak jediným partnerem pro různá jednání. Přes European Brain Council, což je federace všech neurooborů v EU, zase máme vliv na mnohé celoevropské programy. Z amatérské asociace, jejímž hlavním cílem byla organizace evropských kongresů a sjezdů, jsme se stali vysoce profesionální společností s profesionálním organizačním týmem, mnohočetnými aktivitami, s mnoha komisemi a odbornými sekcemi. A s velkým rozpočtem. Přesto to všichni pořád a rádi děláme zadarmo.

■ Docela nedávno skončil Evropský kongres neurochirurgie, který se 12. až 17. října konal v Praze a kterému jste jako prezident EANS předsedal. Čemu byl kongres věnován? Jaké přinesl výsledky?

Zvolili jsme stejné motto jako v roce 1971: Současné hranice neurochirurgie. A ty jsou dnes zcela jinde než tehdy. Tím, že jsme tematicky pokrývali celé spektrum oboru, nedá se mluvit o nějakých „výsledcích“, ty žádné kongresy nepřinášejí. Ale nového bylo na několik stránek textu.

■ Na kongresu byla prezentována i přelomová metoda měření nitrolebního tlaku, s níž přišli čeští vědci a kterou pokusně testujete i na Vašem pracovišti v ÚVN. O co se jedná?

To ano. Firma Linet vyvíjí neinvazivní měření nitrolebního tlaku (ale i mnoha jiných parametrů) pomocí „polštářku“ pod nemocným. Předběžné výsledky jsou více než slibné a implikace fantastické. Jednak jde o zcela neinvazivní metodu, jednak si dovedu představit, že na podobném polštářku mohou spát doma a ve chvíli, kdy se něco děje, bude alarmován někdo v mojí nemocnici, a ten zařídí pomoc.

■ Nakolik je pořádání takovéto velké mezinárodní akce pro naši republiku prestižní?

V rámci oboru nic prestižnějšího není. To, že nám kongres byl svěřen, je uznáním našich odborných kvalit.

■ Je o Vás známo, že rád cestujete. Kam vedla Vaše zatím poslední zahraniční cesta?

Pokud myslíte profesně, tak jsem nedávno přednášel ve Shreveportu v Luisianě a dva týdny na to jsem jel do Sofie. A abych nezapomněl, začátkem prosince jsem byl v Djakartě, kde pod hlavičkou světové organizace proběhl neuroanatomický kurz. Vyšetřil jsem si tam i trochu

času na brouky na Lomboku či Sumbě. Mluvíme-li už o mém koníčku, entomologii, tak v dubnu jsem byl dva týdny v Panamě. A doufám, že letos v červnu mi vyjde čas na Mexiko. A moc bych chtěl ještě jednou jet do Brazílie.

■ Jezdíte opakovaně na stejná místa, nebo je to vždycky něco nového?

Na brouky to chce vždycky alespoň dvakrát na stejná místa. Při první cestě se spíše seznámíte s tím kde a jak, podruhé je již lov mnohem efektivnější. A také, když už člověk oběhá všechna povolení, tak je škoda je využít jenom jednou.

■ Vloni jste překročil věk 60 let. Jak jste toto jubileum oslavil?

Jednou oficiální oslavou v Národním domě na Vinohradech a jednou veselící doma na zahradě.

■ V jakém znamení jste se narodil? Myslíte, že existuje něco jako moc zvěrokruhu?

Snad Lev, vlastně ani pořádně nevím. Můj obor je natolik exaktní, že tyto věci jdou naprosto mimo mne.

■ Jak si myslíte, že se bude neurochirurgie vyvíjet v příštích deseti, dvaceti letech?

Tohle by bylo na samostatný článek... Obecně: méně velké operativy, větší využívání alternativních postupů. Větší pozornost něčemu, co bych nazval gerontoneurochirurgií. Více modulačních technik. Větší pozornost finálnímu výsledku z pohledu nemocného, neuropsychologie, jak se zařadit zpět do rodiny a společnosti atd.

Jiří Hruška
foto: archiv ÚVN